

Bydgoszcz, 20 sierpnia 2021 r.

WODA KUJAWSKO-POMORSKI

S.IX.431.3.3.2021.MT/MS/BR

Pani
Anna Toby
Dyrektor PCPR
w Tucholi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz. 1477) w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Kościuszki 16, 85-300 Tuchola (zwanym dalej PCPR) przeprowadzona została w dniach: 21, 23, 28 czerwca oraz 6, 7 i 12 lipca 2021 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

1. Michalinę Tacka - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującą zespołem inspektorów,
2. Monikę Stróżyńską - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
3. Beatę Rożek - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

na podstawie Upoważnienia Nr 233/2021 z dnia 14 czerwca 2021 r.

[Akta kontroli str.1]

w zakresie:

- realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą),
- zatrudnienia pracowników realizujących zadania z ww. ustawy z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 września 2019 r. do 20 czerwca 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę z panią Anną Toby - Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, panią Hanną Zielińską - Zastępcą Dyrektora PCPR, panią Kingą Czapiewską - Kierownikiem Działu Pomocy Rodzinie, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, a także w oparciu o analizę prowadzonej dokumentacji.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi (zwane dalej PCPR lub Centrum) działa na podstawie Statutu stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XXVI/188/2021 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. W okresie objętym kontrolą obowiązywał również Statut ustanowiony Uchwałą Rady Powiatu Tucholskiego nr XLVIII/330/2018 z dnia 25 października 2018 r. Zmiana Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi wynikała z konieczności dostosowania zadań do nowych przepisów oraz w związku ze zmianą miejsca wykonywania działalności.

[Dowód: akta kontroli str.13-17]

PCPR w Tucholi Zarządzeniem Nr 52/2011 Starosty Tucholskiego z dnia 7 grudnia 2011 r. wyznaczone zostało organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Tucholskim

[Dowód: akta kontroli str.18]

Centrum w Tucholi posiada Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do Uchwały Nr 128/219/2021 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Wcześniej obowiązywał Regulamin z dnia 8 lutego 2017 r., zmieniony Uchwałą Nr 149/363/2017 z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Dokument określa m.in. strukturę organizacyjną oraz zakres zadań poszczególnych działów Centrum. Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są przez Dział Pomocy Rodzinie, w ramach którego funkcjonuje Zespół ds. pieczy zastępczej. Zadania te zostały sformułowane w § 8 i obejmują m.in. organizację szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia RDD, wydawanie opinii dotyczących predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kwalifikację osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, prowadzenie rejestru rodzin, zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom itd.

W dokumencie brak jednak zadań dla organizatora rodzinnej pieczy, zapisanych w art. 76 ust. 4 pkt 3a oraz 14a, wprowadzonych ustawą z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1188), której przepisy weszły w życie z dniem 19 września 2014 r., tj. zapewnienia badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, a także zapewniania koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

[Dowód: akta kontroli str.19-47]

Dyrektorem PCPR w Tucholi jest Pani Anna Toby, powołana na stanowisko Dyrektora z dniem 28 stycznia 2021 r., na mocy Porozumienia stron zmieniającego warunki umowy o pracę nr OR.2123.14.2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. z późn.zm., ostatnia z dnia 11 września 2020 r. nr OR.2123.33.2020. Wcześniej Pani Anna Toby pełniła funkcję Kierownika PCPR - od 1 lipca 2012 roku.

[Dowód: akta kontroli str.48]

Dyrektor PCPR w Tucholi w okresie objętym kontrolą posiadała upoważnienia udzielone przez Starostę Tucholskiego na podstawie m.in. art. 182 ust. 3, art. 54 ust. 4 oraz art. 46 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Szczegółowy zakres upoważnień zawarty został w załączniku.

[Dowód: akta kontroli str.49-52]

II. Zatrudnienie w PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy udziale zatrudnionych pracowników merytorycznych.

W okresie objętym kontrolą poza Dyrektorem PCPR zatrudniano:

[Dowód: akta kontroli str.53]

Szczegółowej analizie poddano kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i ustalono, że spełniali oni warunek zawarty w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy dotyczący wykształcenia. W aktach pracowników znajdowały się oświadczenia o spełnianiu wymogów z art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy.

Zatrudnieni koordynatorzy wykonują swoją pracę zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy w ramach stosunku pracy (wszyscy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony) w systemie zadaniowego czasu pracy.

Zespół przeanalizował zakresy czynności koordynatorów i pracownika socjalnego wykonującego zadania koordynatora i stwierdził, że zadanie wynikające z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy, tj. składanie rocznego sprawozdania z efektów pracy zostało uwzględnione wyłącznie w zakresie dla specjalisty pracy socjalnej oraz Kierownika Działu, będącego jednocześnie koordynatorem.

[Dowód: akta kontroli str.54-69]

Zgodnie z oświadczeniem pani Dyrektor, zatrudniony koordynator nie łączył swojej pracy z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co stanowi prawidłową realizację zapisu art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

[Dowód: akta kontroli str. 70]

W PCPR w Tucholi zatrudniona jest psycholog - pani Małgorzata Urban. W okresie zatrudnienia przeprowadzała m.in. diagnozy psychofizyczne dzieci umieszczonych w pieczy, uczestniczyła w spotkaniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, udzielała poradnictwa oraz pomagała w rozwiązywaniu bieżących problemów w rodzinach zastępczych. Od dnia 2 marca 2020 r. pracownik przebywał na zwolnieniu lekarskim, następnie na urlopie macierzyńskim, potem rodzicielskim. Podczas nieobecności psychologa, PCPR w Tucholi wspomagało się psychologiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tucholi oraz psychologiem świadczącym usługi w ramach Projektu „Rodzina w Centrum 2” oraz „Rodzina w Centrum 3”. Psycholog powróciła do pracy od lipca br.

[Dowód: akta kontroli str.71]

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Stosownie do art. 182 ust. 5, w związku z ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności jednostki oraz przedstawia zestawienie potrzeb

z zakresu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 do zadań Organizatora należy przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy. Powyższy obowiązek został spełniony. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi opracowano sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z realizacji zadań w zakresie pieczy zastępczej za 2020 r. Wykaz potrzeb z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o których mowa w art. 182 ust. 5 ustawy uwzględniony został w potrzebach w zakresie realizacji zadań systemu pomocy społecznej w 2021 roku, na podstawie art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej.

[Dowód: akta kontroli str.72-75]

Przedmiotowe sprawozdania za 2020 r. zostały opracowane i przedłożone na sesji Zarządu Powiatu Tucholskiego w dniu 21 kwietnia 2020 r.

W zakresie realizacji zadań systemu pomocy społecznej Pani Dyrektor Anna Toby informowała m.in. o rozszerzeniu działalności w zakresie wolontariatu, grup wsparcia, pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze (w tym specjalistyczne) i pomocowe, utworzeniu 2 nowych rodzin zastępczych zawodowych, zorganizowaniu szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, wzmacnianiu współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rodzin zastępczych na terenie powiatu tucholskiego, zwiększeniu dostępności do poradnictwa specjalistycznego, rozszerzenia wsparcia szczególnie w kierunku terapii sensorycznej i terapii w Sali doświadczeń świata.

[Dowód: akta kontroli str.76-78]

W okresie objętym kontrolą obowiązywał w powiecie tucholskim Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 przyjęty Uchwałą Nr XL/264/2017 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 20 grudnia 2017 r. oraz Powiatowy Program na lata 2021-2023, przyjęty Uchwałą Nr XXIV/179/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.

Celem programu na lata 2021-2023 był: rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu tucholskiego, polepszenie funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, zwiększenie perspektywy powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych, zmiana na lepsze sytuacji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, dostosowanie się instytucjonalnej pieczy zastępczej do zmieniających się przepisów.

W programie zostały opisane również szczegółowe zadania, działania, realizatorzy oraz zakładane rezultaty realizacji programu.

Zgodnie z zapisami Uchwały, obowiązujący Program na lata 2021-2023 jest kontynuacją poprzedniego, a jego monitorowanie będzie trwało przez cały okres jego realizacji przez podmiot realizujący Program. Informacje o zrealizowanych działaniach będą przedstawiane Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu Tucholskiego w corocznym sprawozdaniu PCPR.

[Dowód: akta kontroli str.79-111]

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

o Rodzinna piecza zastępcza.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. W myśl ww. artykułu ust. 5, do prowadzenia tego rejestru starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. W powiecie tucholskim Dyrektor PCPR posiadała upoważnienie do prowadzenia rejestru danych. Rejestr zawierał wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy.

Rejestr był przekazywany do Sądu raz do roku. Przekazania dokonywał Starosta.

[Dowód: akta kontroli str.112-124]

W myśl art. 46 ust. 3 ustawy osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnych domów dziecka, a także pełniące te funkcje, są zobowiązane m.in. do przedstawienia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Analiza dokumentacji nie wykazała uchybień w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą opinie psychologiczne, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5b ustawy opracowywały głównie: p. Mirella Dołomisiewicz i p. Magdalena Dominiczak. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, psychologowie wykonujący ww. opinie posiadają wykształcenie magisterskie oraz co najmniej 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym. Zespół kontrolujący przeanalizował sporządzane opinie psychologiczne dla kandydatów oraz osób pełniących funkcje środowisk zastępczych na terenie powiatu. Analizując dokumentację, zespół zwrócił uwagę na fakt wskazywania w opisie (w niektórych opiniach, np. w opinii p. R. z dnia 27 kwietnia 2020 r.) sformułowań typu: małżonkowie, badani, bez uszczegółowienia wyników badań dla każdego z małżonków oddzielnie. W rozmowie z psychologiem, która powróciła w trakcie trwania kontroli z urlopu macierzyńskiego, zasugerowano zasadność opracowywania opinii z uwzględnieniem wyników badań i obserwacji dla każdej z badanych osób.

[Dowód: akta kontroli str.125-131]

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi zapewnia potrzebującym dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Na pierwszy dzień kontroli, tj. 21 czerwca 2021 r. w powiecie tucholskim funkcjonowały 23 rodziny niezawodowe, sprawujące opiekę nad 31 dziećmi oraz 26 zastępczych rodzin spokrewnionych dla 37 dzieci. Ponadto podpisanych było 15 umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, w tym 2 umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej i 1 z rodziną pełniącą funkcje pogotowia rodzinnego. Na terenie powiatu funkcjonowały 3 rodzinne domy dziecka. Łącznie w zawodowych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu tucholskiego przebywało 78 dzieci.

W okresie objętym kontrolą powstało łącznie 5 rodzin spokrewnionych, 3 rodziny niezawodowe oraz 5 rodzin niezawodowych zostało przekształconych w zawodowe. Ponadto

1 rodzinny dom dziecka przeprowadził się na teren powiatu tucholskiego. W okresie objętym kontrolą przestało funkcjonować łącznie 8 rodzin zastępczych w tym 5 spokrewnionych i 3 niezawodowe, głównie z uwagi na opuszczenie rodziny przez pełnoletniego wychowanka lub przeniesienie do innych form pieczy zastępczej. W jednym przypadku rodzina przestała funkcjonować z uwagi na przysposobienie.

Dane na temat zapewnienia dzieciom rodzinnej pieczy zastępczej w kontrolowanej jednostce przedstawiła w formie pisemnej Dyrektor PCPR w Tucholi.

[Dowód: akta kontroli str.132-134]

Na pierwszy dzień kontroli poza terenem powiatu tucholskiego 1 dziecko przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej natomiast oraz 11 dzieci przebywało w pieczy rodzinnej. Obowiązywało 12 porozumień w tej sprawie.

[Dowód: akta kontroli str.135-136]

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora PCPR wszystkie postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej były przez PCPR w Tucholi realizowane na bieżąco, w związku z powyższym w okresie kontroli nie było sytuacji oczekiwania przez dziecko na umieszczenie w pieczy zastępczej. Ponadto na terenie powiatu nie było środowisk przygotowanych na przyjęcie dzieci, tj. kandydatów na pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

[Dowód: akta kontroli str.137]

Zespół kontrolujący poddał sprawdzeniu i analizie dokumentację prowadzoną dla wybranych spokrewnionych, niezawodowych oraz zawodowych rodzin zastępczych, a także rdd funkcjonujących na terenie powiatu tucholskiego oraz rodzin nowopowstałych w okresie objętym kontrolą.

PCPR w Tucholi dokonywało kwalifikacji środowisk kandydujących do sprawowania jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie przepisów ustawy, a także zgodnie z wprowadzoną Zarządzeniem Nr 42/2020 Kierownika Centrum z dnia 22 grudnia 2020 r. procedurą kwalifikacji, w tym własnych wzorów dokumentów, będących załącznikami. Wcześniej Zarządzeniem Nr 21/2016 Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi powołano Zespół do kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także Zarządzeniem Nr 11/2015 z dnia 6 sierpnia 2015 r. przyjęto procedurę kwalifikowania kandydatów. Procedura dotycząca kwalifikacji dotyczy sytuacji, w których kandydaci zgłaszają się do siedziby PCPR celem złożenia wniosku o objęcie ich procedurą kwalifikacyjną.

Omawiane zarządzenie wraz ze wzorem dokumentów przedstawiono w załączeniu.

[Dowód: akta kontroli str.138-153]

Sąd Rejonowy w Tucholi nie zasięga opinii PCPR przed ustanowieniem rodziny zastępczej spokrewnionej. Niemniej jednak rodziny te proszone są o dostarczenie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia. Jednostka pozyskuje zaświadczenie o niekaralności, a rodzina kierowana jest na badanie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

[Dowód: akta kontroli str.154-156]

Praktyczną realizację obowiązujących rozwiązań, kontrolujący sprawdzili analizując dokumentację rodzin powstałych w okresie objętym kontrolą. W dokumentacji znajdowały się

dokumenty potwierdzające spełnianie przez kandydatów warunków z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny oraz dokumenty wyszczególnione w Procedurze. Po ukończeniu szkolenia zespół pracowników dokonuje kwalifikacji. Ze spotkania zostaje sporządzony protokół, który zawiera stanowisko dotyczące zakwalifikowania lub niezakwalifikowania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Po złożeniu wniosku o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego, stanowiącego załącznik do procedury, Organizator wydaje stosowne zaświadczenie.

[Dowód: akta kontroli str.157]

Zespół kontrolujący zwrócił uwagę na brak w dokumentacji potwierdzenia spełnienia warunków, o których mowa w art. 42 ustawy, tj. oświadczeń o obowiązku alimentacyjnym, władzy rodzicielskiej . Zespół inspektorów w rozmowie podsumowującej zwrócił uwagę na konieczność uzupełnienia dokumentacji rodzin powstałych bez udziału PCPR o wszystkie elementy wskazane w przepisach ustawy.

Pomimo jednostkowych braków, kwalifikację rodzin zastępczych na terenie powiatu tucholskiego zespół kontrolujący ocenił pozytywnie.

Na temat realizacji zadań z art. 76 ust. 4 pkt 3 i 4, spoczywających na organizatorze pieczy na terenie powiatu, tj. organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, Dyrektor PCPR złożyła pisemne Oświadczenie.

W okresie objętym kontrolą PCPR w Tucholi nie organizowało szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Po uzyskaniu niezbędnej dokumentacji kandydatów kierowano do odbycia szkolenia w ramach Projektu „Rodzina w Centrum 2”. Kandydatom zapewniano bezpłatne badania psychologiczno-pedagogiczne. Obecnie 2 rodziny ustanowione przez Sąd są w trakcie procedury kwalifikowania, oczekują na rozpoczęcie szkolenia z projektu „Rodzina w Centrum 3”. Rodziny zostały zgłoszone do ROPS w Toruniu, otrzymają skierowanie po wyznaczeniu terminu szkolenia. W związku z ograniczeniami wynikającymi z panującej epidemii COVID-19, organizowanie szkoleń było utrudnione. W zakresie realizacji art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, tj. szkoleń podnoszących kwalifikacje, Centrum w Tucholi korzystało ze szkoleń organizowanych w ramach projektu „Rodzina w Centrum”. Rodziny zastępcze o możliwości skorzystania ze szkoleń były każdorazowo informowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej telefonicznie, sms, osobiście w trakcie spotkań.

[Dowód: akta kontroli str.158-159]

PCPR w Tucholi planował rozpoczęcie szkoleń typowo skierowanych do rodzin spokrewnionych w 2020 r. Z uwagi na epidemię COVID-19 nie było możliwości realizacji tego typu działań. Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora, koordynatorzy proponują korzystanie ze szkoleń rodzinom zastępczym, w tym rodzinom spokrewnionym. W roku 2021 planuje się

przeprowadzić szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Dodatkowo, 3 rodziny zastępcze spokrewnione brały udział w grupach wsparcia, które zostały wznowione.

[Dowód: akta kontroli str.160]

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora PCPR w Tucholi umieszczenie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z art. 36 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. po uzyskaniu zgody odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Zgody nie są wymagane w sytuacji, gdy sąd ustanawia rodzinę zastępczą bez opinii i wskazanie jej przez PCPR w Tucholi. Najczęściej odbywa się to w przypadku, gdy wniosek o pełnienie funkcji rodziny składają krewni małoletniego.

[Dowód: akta kontroli str.161-162]

Kontrola obejmowała również zagadnienia dotyczące przekazania dokumentacji dziecka, zgodnie z art. 38a ustawy. Analiza teczek rodzin zastępczych wykazała, że poświadczenia przekazania dokumentacji znajdowały się wyłącznie w nielicznych aktach rodzin. W przypadku, kiedy dziecko zostało przeniesione z terenu innego powiatu, Centrum występowało z pismem o przekazanie wyszczególnionych w ustawie dokumentów. Również występowało do Urzędu Stanu Cywilnego o przekazanie aktów urodzenia dzieci umieszczonych w pieczy. Po umieszczeniu dziecka w rodzinie, występowano do Ośrodka Pomocy Społecznej o przekazanie informacji o rodzinie biologicznej, przekazaniu planu pracy z rodziną, w sytuacji gdy był stworzony. W przypadku posiadania diagnozy dziecka, zgodnie z ustnym oświadczeniem Kierownik Działu, dokument ten został przedstawiony rodzicom zastępczym, brak jednak w dokumentacji odzwierciedlenia zapoznania się rodziny z diagnozą. W rozmowie podsumowującej z Dyrektorem PCPR zwrócono uwagę na konieczność dokumentowania przekazania dokumentów lub pobieraniu od rodziców zastępczych oświadczeń o ich posiadaniu.

[Dowód: akta kontroli str.163-164]

Na terenie powiatu tucholskiego w pierwszym dniu kontroli funkcjonowało 16 rodzin zastępczych zawodowych oraz 3 rodzinne domy dziecka. Informację dotyczącą rodzin oraz obowiązywania umów, przedstawiła Dyrektorem PCPR w formie pisemnej. Ponadto, 12 z tych umów zostało zawartych w okresie objętym kontrolą.

Zespół kontrolujący przeanalizował wybrane umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz o prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Stwierdzono, że umowy o prowadzenie rdd zawarte w okresie objętym kontrolą uwzględniają wszystkie elementy, o których mowa w art. 62 ustawy o wspieraniu rodziny. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że ustawodawca przy wyszczególnianiu elementów, które należy w umowach zawrzeć posłużył się zwrotem możliwość korzystania ze szkoleń w przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz zasady korzystania ze szkoleń w przypadku umów z prowadzącymi rdd.

W przypadku umów z rodzinami zawodowymi nie odniesiono się do poświadczenia gotowości do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej, pełniącej funkcji pogotowia rodzinnego, a także sprawowania pieczy nad małoletnim umieszczonym na podstawie orzeczeń sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego.

. Ustosunkowanie się do gotowości oznacza również informację o braku gotowości do pełnienia funkcji rodziny zastępczej specjalistycznej czy pogotowia rodzinnego. Umieszczanie w umowach z funkcjonującymi rodzinami zawodowymi specjalistycznymi informacji o gotowości do pełnienia takiej funkcji nie odzwierciedla w pełni przepisów ustawy w tym zakresie. Rodzina taka z mocy podpisania umowy pełni już konkretną funkcję, oznacza to więc, zgodnie z założeniami, że posiada do tego odpowiednie przygotowanie merytoryczne, jak i ukończone w tym zakresie szkolenie. Rodzina zastępcza zawodowa określając swoją gotowość (czas oczekiwania) zobowiązuje się do tego, że będzie w przyszłości w stanie realizować dodatkowe zadania w zakresie pieczy zastępczej, ewentualnie ukończyć dodatkowe szkolenie, a od momentu podpisania umowy już je realizuje. Reasumując, umowa z rodziną zastępczą zawodową powinna zawierać wszystkie elementy wyszczególnione w przepisach ustawy.

Przeanalizowano również proces przekształcania rodziny niezawodowej w zawodową na przykładzie Po złożeniu wniosku o wszczęcie procedury kwalifikacyjnej na zawodową rodzinę zastępczą, złożeniu oświadczeń o spełnianiu wymaganych warunków z art. 42 ustawy, wystąpiono do MOPR w Suwałkach z zapytaniem o możliwość przekształcenia rodziny. Po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy o zasadności przekształcenia, a także po odpowiedzi o zabezpieczeniu środków na wynagrodzenie z MOPR w Suwałkach zorganizowano spotkanie pracowników PCPR w celu omówienia złożonego wniosku. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez pracowników Centrum, Dyrektor PCPR podpisała wskazaną umowę.

[Dowód: akta kontroli str.165-209]

Zgodnie z art. 85 ustawy rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2000 zł. Rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2600 zł. Stosownie natomiast do art. 86 ust. 1 ustawy, wysokości wynagrodzeń i świadczeń, określone w umowach, o których mowa w art. 54, 62 i 75 ustawy, są waloryzowane corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, określonym w ustawie budżetowej, dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń od dnia 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego. W ustawie budżetowej na rok 2019 i 2020 uwzględniono wzrost wynagrodzeń: na rok 2019 – wskaźnik wyniósł 102,3%, natomiast w 2020 – wskaźnik wyniósł 106%. Z związku z powyższym zaistniała konieczność podniesienia wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych. Analiza dokumentacji wykazała, że umowy z zawodowymi rodzinami zastępczymi zostały aneksowane w kontekście zmiany wynagrodzenia.

[Dowód: akta kontroli str.210-214]

Zespół kontrolujący przeanalizował realizację zapisów ustawy związanych z zatrudnieniem osób do pomocy. Po złożeniu wniosku przez prowadzącego rodzinny dom dziecka wydano opinię o zasadności udzielenia pomocy przez koordynatora. Po weryfikacji spełniania warunków z art. 64 ust. 5 ustawy, Dyrektor PCPR, działając na podstawie upoważnienia Starosty Tucholskiego podpisała stosowną umowę.